

Piše: Prof. dr. Svetlana Vukotić

Od alijenacije do integracije... od otuđenja do ujedinjena

Počelo je na prelomu dva milenijuma. Kao da je planeta ubrzala kretanje. Možda se to dogodilo kada je, prema Lariju Elisonu, internet postao novi centar gravitacije. Sve nas zajedno to je vodilo u jedan novi virtualni svet, koji je postao neminovnost.

Posledica te opšte mobilnosti je da sve postaje globalno i na dohvat ruke. Paradoksalno, ali što je svet postajao bliži, mi smo postajali udaljeniji. Imperativno su svi bili zagledani u sebe, ali bez introspekcije. Trebalo je potruditi se da se ne zaostaje. Činjenica je da je svako ko prestane da uči star, ma koliko godina imao, kao što je rekao Voren Bafet. Već odavno je sintagma doživotnog učenja aktuelna i prisutna i to je afirmativno. Međutim, savremenost se grčevito uvažavala a iskustvo i neke tradicionalne vrednosti kao da su bile potisnute. Informatičke veštine su na izvestan način dobile primat u odnosu na temeljna znanja.

Ne može se osporiti da su mogućnosti informacionih tehnologija neslućene. Jednostavno mame da se u njih zaroni, opojno izazivajući da se nastavi dalje, dublje, više... Granice su ukinute nepisanim dekretom koji nas čak nije izazivao da se međusobno takmičimo, nego nas je samo obavezivao da držimo korak, odnosno da ne zaostajemo. Pokušavajući da sve to

Virus korona nas je poput pilota koji gospodari planetom primorao da ateriramo, svi – bez izuzetka. Prizemljili su se i bogati i siromašni, i veliki i mali, i lepi i oni malo manje lepi... uspešni, kao i neuspešni, svi bez izuzetka su bar zastali.

stignemo ili sustignemo gubili smo jedni druge. Očigledno nismo ni bili svesni koliko smo usamljeni, otuđeni, dovoljni sami sebi. Časkanje je utihnulo, a smeh je postao prigušen. Teško se moglo odupreti komforu koji kompjuter, internet ili društvene mreže pružaju. Ipak, kontradiktorno je što to nije uvek podrazumevalo fizičku odsutnost. Naprotiv, dešavalo se da su svi na okupu u druženju, ali ne međusobnom,

nego sa svojim telefonima, tabletima, kompjuterima...

Posledica svega toga je alijenacija, otuđenje, udaljenost izražena u milijama ljudske empatije, saosećanja, topline ili prijateljstva. Nije ni moglo drugačije, jer je postalo vremena. Žurili smo da stignemo u budućnost, koja je stalno bila u prednosti. To jeste izazovno i očekivano, ali do određene mere. Mera je upravo svest o tome da dva monologa ne čine dijalog. Još upečatljiviji parametar zajedništva je da jedan čovek ne može sam da odzviždi simfoniju. Za to je potreban orkestar, kako

Mera je upravo svest o tome da dva monologa ne čine dijalog. Još upečatljiviji parametar zajedništva je da jedan čovek ne može sam da odzviždi simfoniju. Za to je potreban orkestar, kako je rekao Halford Lukorn.

je rekao Halford Lukorn. Zapravo, možda je timski koncept ili timski rad postojao u kolektivima, ali uz sindrom sagorevanja ili izgaranja na poslu i ono malo vremena što je ostajalo, kada se nije vrtoglavio jurio no-

vac, uspeh ili prestiž, vodili su otuđenosti ili udaljavanju.

Pojavom virusa korona kao da se resetovala planeta. Suočili smo se sa nizom kontradiktornosti. Od toga kada treba birati između mi i oni, uvek se izabere mi. Prirodno, moglo bi se reći. Između država, kada je svima teško, nema empatije, pa makar pripadale i istim zajednicama, verama,

podnebljima, interesima ili kulturama. Sa druge strane, ta visoka posvećenost i žrtvovanje zaposlenih u zdravstvu predstavlja potpunu suprotnost egoizmu ili okrenutosti sebi. U ovim vremenima, kao što je sadašnje, primarni su altruizam i humanost u funkciji znanja i profesionalizma. Lekcija za budućnost je da budemo i odani jedni drugima, ali i lojalni struci. Osim toga, potenciran je još jedan paradoks. Informatičke veštine su kroz tehnički aspekt pokazale svoju skoro pa bezgraničnost. Ako su nas u društvenom smislu vodile ka otuđenosti, u praktičnom, operativnom smislu su fantastičnom brzinom otvarale nove moguć-

nosti. Kao domino efekat, inicirajući jedna drugu, pokretale su se profesije koje mogu da koriste prednosti informacionih tehnologija. Kultura, poljoprivreda, pravosuđe, nauka... Spisak poslova koji se mogu obavljati od kuće je odjednom iznenađujuće dug. Naučne konferencije održavaju se onlajn, voće i povrće prodaje se na elektronskim pijacama. Bankari tako rade, ali i izvesni joga instruktori i fitness centri. Pojedine apoteke, neki muzeji, restorani koji po principu keteringa dostavljaju hranu, škole, fakulteti, osiguravajuće kuće... naravno ovde se nabranjanja ne iscrpljuju. Najmanje se može raditi od kuće ono što nas je, uslovno rečeno, nateralo da budemo kod kuće, a to je lečenje od ovog virusa.

Blaža forma poimanja je da se virus odredi kao kočničar koji će zaustaviti ubrzanu alijenaciju. Možda bi grublja kvalifikacija zna-

čila da je virus postao okidač za eksploziju mehura naše otuđenosti. Primorao nas je da se okrenemo porodici. Da se zaustavimo i preslišamo gde smo stigli, a gde smo krenuli. Globalna svest će biti promenjena. Sada smo u prilici da često čujemo da dan posle neće biti isti kao dan pre početka pandemije. Zapravo, neće nastaviti da teče vreme na isti način, čak i ako probamo da zaneamarimo tajm-aut ili prinudno zaustavljanje, ma kako ga zvali. Virus korona nas je poput pilota koji gospodari planetom primorao da ateriramo, svi – bez izuzetka. Prizemljili su se i bogati i siromašni, i veliki i mali, i lepi i oni malo manje lepi... uspešni, kao i neuspešni, svi bez izuzetka su bar zastali.

Virus nas je naterao da budemo oprezni i odgovorni prema sebi i drugima. Zastajkivanje planete kao da se dogodilo u cilju buđenja svesti, a možda i preispitivanja savesti. Nismo imali vremena za prijatelje i porodicu. Sada imamo višak vremena, ali su nam prijatelji nedostupni. Moguće da je to lekcija koju smo dobili i, kada ovo prođe, da ćemo početi više da se radujemo susretima i razgovorima uživo, bar za izvesno vreme. Kada je porodica u pitanju i to će doneti novu osvešćenost koliko je porodica važna. U teškim vremenima mnogo je teško biti sam. Ovo bi pre pojave virusa patetično zvučalo, ali sada bi trebalo da bude većini jasno da je tako.

Porodica nije samo ono što predstavlja krvno srodstvo, već može biti i u prenesenom značenju. Tako je Fakultet za primenjeni menadžment, ekonomiju i finansije (MEF) jedna velika porodica koju čine, pre svega, naši studenti, asistenti i saradnici, profesori i svi zaposleni. Maksimalno MEF-a je da je fakultet za 21. vek. Zahvaljujući tome što se podržava savremenost postoje predavanja i vežbe za studije na daljinu, ali prilagođene i zaposlenim studentima. U ovim izmenjenim okolnostima prelazak na onlajn nastavu nije za naš fakultet predstavljao nikakav specijalan poduhvat. Mi smo samo proširili diskurs na sve studente i nastavili da sa njima budemo u svakodnevnom kontaktu, podržavajući jedni druge.

I pre virusa, MEF fakultet je imao vrlo dinamičnu aktivnost i „živeo“ bogat društveni život. Mi nismo bili čak ni udaljeni, a još manje otuđeni. Bili smo celina koja je negovala zajedništvo. Kod nas se sve slavilo. I kada se primaju bruceši i kada se dodeljuju diplome. Slavili smo rođendan fakulteta, a i

Nama na MEF-u nije bila potrebna epidemija da u nama probudi kohezivni osećaj. Međutim, promene će se dogoditi u našoj svesti. Slavićemo nova poglavlja u našim životima i biće još i više povoda za lepa okupljanja. Ako ih i ne bude, stvorićemo ih mi sami na MEF-u.

slavu. Postojala je svake godine korporativna proslava Nove godine i za zaposlene i za njihovu decu. Okupljali smo poslovne partnere na našoj međunarodnoj konferenciji. Organizovali smo kreativne radionice za naše studente. Radovali smo se uspesima naših studenata i njima se ponosili. Održavali kontakte sa našim članovima alumni kluba. Slavili smo rođendane, unapređenja, kao i druge vesele događaje u našem privatnom ili profesionalnom životu. Bili smo zajedno i na tužnim skupovima i komemorativnim ispraćajima nekih naših dragih kolegica i kolega. Uvek smo negovali duh zajedništva.

Nama na MEF-u nije bila potrebna epidemija da u nama probudi kohezivni osećaj. Međutim, promene će se dogoditi u našoj svesti. Slavićemo nova poglavlja u našim životima i biće još i više povoda za lepa okupljanja. Ako ih i ne bude, stvorićemo ih mi sami na MEF-u. ☺

Prof. dr. Svetlana Vukotić
Fakultet za primenjeni
menadžment, ekonomiju i finansije,
Beograd
MEF fakultet
www.mef.edu.rs